

Riigikogu sotsiaalkomisjoni istungi protokoll nr 109

Tallinn, Toompea ja videosild

Esmaspäev, 24. märts 2025

Algus 11.10, lõpp 12.35

Juhataja: Madis Timpson (esimees)

Protokollijad: Riin Lindpere (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Hele Everaus, Kalle Grünthal, Karmen Joller, Kert Kingo, Helmen Kütt, Irja Lutsar, Eero Merilind, Riina Solman, Aleksandr Tšaplögin

Komisjoni ametnikud: Heidi Barot (nõunik-sekretariaadijuhataja), Helgi Kundla (nõunik), Kristi Reindla (nõunik), Kristi Tori (konsultant)

Kutsutud: Sotsiaalministeeriumi rahvatervishoiu osakonna keskkonnatervishoiu poliitika juht Aive Telling ja Philip Morris Eesti OÜ esindaja Kai Tammist (2. päevakorrapunkt); Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi töö ja võrdsuspoliitika asekanstler Ulla Saar, tööhõive osakonna töötushüvitiste ja tööturutoetuste juht Ingrid Erm-Eks ja sama osakonna nõunik Heidi Paabort, Õiguskantsleri Kantselei puuetega inimeste valdkonna juht Liisi Uder (3. päevakorrapunkt); Irja Lutsari töövari Hendrik Pärli (1.–3. päevakorrapunkt); avalike suhete osakonna kommunikatsioonijuht Karin Kangro

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud tubakaseaduse muutmise seaduse (223 SE) eelnõu teise lugemise ettevalmistamine
3. Vabariigi Valitsuse algatatud töötuskindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (519 SE) eelnõu teise lugemise ettevalmistamine
4. Kohtumine sotsiaalministri kandidaadi Karmen Jolleriga
5. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Madis Timpson tegi ettepaneku täiendada nädala töökava ja lisada 24. märtsi 2025 istungile neljandaks päevakorrapunktiks kohtumise sotsiaalministri kandidaadi Karmen Jolleriga.

Komisjoni liikmed nõustusid ettepanekuga.

Riigikogu sotsiaalkomisjoni nädala (24.–30.03.2025) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 24. märts 2025 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud tubakaseaduse muutmise seaduse (223 SE) eelnõu teise

lugemise ettevalmistamine

3. Vabariigi Valitsuse algatatud töötuskindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (519 SE) eelnõu teise lugemise ettevalmistamine

4. Kohtumine sotsiaalministri kandidaadi Karmen Jolleriga

5. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 25. märts 2025 kell 14.00

1. Vabariigi Valitsuse algatatud puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (561 SE) eelnõu teise lugemise ettevalmistamine (kaasamine)

2. Vabariigi Valitsuse algatatud ravimiseaduse muutmise seaduse (haiglaerand) (532 SE) eelnõu teise lugemise ettevalmistamine

3. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Hele Everaus, Kalle Grünthal, Karmen Joller, Kert Kingo, Helmen Kütt, Irja Lutsar, Eero Merilind, Riina Solman, Madis Timpson, Aleksandr Tšaplõgin).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud tubakaseaduse muutmise seaduse (223 SE) eelnõu teise lugemise ettevalmistamine

Madis Timpson märkis, et Philip Morris Eesti OÜ (Philip Morris) pöördus sotsiaalkomisjoni poole kirjaga (lisa 1), milles palus, et seadus jõustuks 31.01.2026. Timpson andis sõna Philip Morrise esindajale.

Kai Tammist rääkis, et Philip Morris palub kaubanduslikel põhjustel seaduse jõustumine edasi lükata. Philip Morrise ettepanek on seaduse jõustumine siduda aktsiisitõusuga, aga võttes arvesse ka üleminekuperioodi. Tubakaaktsiis tõuseb 01.01.2026. Tuhandes müügikohas üle Eesti on samaaegselt müügil vanade ja uute maksumärkidega tubakatooted, sest enne 01.01.2026 kehtinud madalama aktsiisiga tooteid tohib müüa kuni 30.03.2026. See tekitab palju segadust. Kui samal ajal tuleks läbi viia ka kuumutatud tubakatoodete väljavahetamine, tekiks sellega täiendav koormus. Kui tubakaseaduse (TubS) muudatused jõustuksid 01.01.2026, peaksid hulgi- ja jaemüügilao muudatused algama juba detsembri alguses väga koormaval pühade ajal. See võib omakorda põhjustada puudujääke müügiletidel. Philip Morris teeb ettepaneku lükata seaduse jõustumine 31.01.2026 peale. Tammist märkis, et Poola on samuti üks viimaseid Euroopa Liidu liikmesriike, kus delegeeritud direktiiv veel ei kehti. Teadaolevalt plaanib Poola rakendada muudatused 2026. aasta jaanuari teises pooles.

Madis Timpson andis kommentaariks sõna Sotsiaalministeeriumi (SOM) esindajale.

Aive Telling märkis, et SOM nõustub seaduse jõustumisega 31.01.2026.

Madis Timpson pani hääletusele muudatusettepaneku.

16. Muuta eelnõu § 2 tekst ja sõnastada järgmiselt:

„Käesolev seadus jõustub 2026. aasta 31. jaanuaril.“

Selgitus: Jõustumisnormi muutmine.

Sotsiaalkomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Hele Everaus, Kalle Grünthal, Karmen Joller, Kert Kingo, Helmen Kütt, Irja Lutsar, Eero Merilind, Riina Solman, Madis

Timpson, Aleksandr Tšaplõgin).

Kai Tammist lisas, et Philip Morrisel on tähelepanek neljanda muudatusettepaneku kohta, mis puudutab tubakatootes kasutatava elektroonikaseadme (seadme) teavitamist. Täna seda üheski liikmesriigis ei tehta, sest direktiiv seda ei nõua. Ta selgitas, et tubakatoodete andmed sisestatakse *EU Common Entry Gate* (EU-CEG) süsteemi. Tubakatoodete kategooria all ei ole võimalik seadmete andmeid sisestada, seega andmete sisestamiseks tuleks valida vale tootekategooria. Philip Morrise hinnangul ei anna muudatus lisaväärtust. Tammist selgitas, et alusetu on karta seadmesse toote tarvitamist muutva tubaka või nikotiini sisse panemist. Juhul kui seda tehtaks, oleks toode koheselt tubakatoode ning sellest tuleks teavitada. Tammist märkis, et jääb arusaamatuks, mida muudatusega saavutada soovitakse. Ta sõnas, et Kreekas oli 2019.–2020. aastal tubakatootes kasutatava seadme teavitamise nõue, kuid see kaotati, sest nõuet ei olnud võimalik täita.

Madis Timpson andis kommentaariks sõna SOM-i esindajale.

Aive Telling vastas, et seadme eraldi teavitamist on liikmesriigid arutanud. Seadmetest saab EU-CEG süsteemis teavitada muu kategooria all. Telling selgitas, et SOM toetab Eesti 200 fraktsiooni muudatusettepanekut, sest siis koheldakse võrdselt e-sigaretti ja kuumutatud toodet. Kui ei ole teada, millised on seadme parameetrid, siis on väga raske hinnata, millist aerosooli, emissiooni tootest tuleb. Telling märkis, et Philip Morris ei ole ainuke tubakatootja. Probleemiks on see, et järjest rohkem tuleb tooteid Hiinast. SOM-i hinnangul annaks seadme teavitamine sisulist väärtust. Tehnilised küsimused on lahendatavad. Euroopa Komisjon on andnud liikmesriikidele suunised, et liikmesriigid peavad seadme teavitamise küsimuse ise lahendama. Direktiivis ei olnud seadme teavitamist sees, sest sellele puudub põhidirektiivis õiguslik alus. Õiguslik alus oli tehtud ainult tubakatootele.

Kai Tammist märkis, et e-sigaretist teavitatakse seetõttu, et see sisaldab nikotiini. Kui on mure, et seadmes võib olla midagi, mis seda võimendab, siis täna ütleb TubS § 8 lõige 6, et keelatud on kasutada tehnilisi lahendusi maitse või lõhna stimuleerimiseks. Tammist pakkus, et kui kuumutatavast tubakatootest teavitatakse, siis võiks panna juurde tubakatoote tarvitamisel kasutatava seadme tehniline dokumentatsioon ja tootekirjeldused.

Madis Timpson andis komisjoni liikmetele küsimusteks sõna.

Riina Solman rääkis, et riigil on soov bürokraatiat vähendada. Philip Morrise hinnangul suurendaks muudatus bürokraatiat. Lisaks toob Philip Morris välja, et süsteemis ei ole võimalik seadme tubakatoote kategooria all teavitada. Ta tunnustas SOM-i selle eest, et soovitakse inimeste tervise eest seista. Siiski ei mõistnud ta, miks on vajalik võtta juurde bürokraatlikke lisakohustusi, mida direktiiv ei nõua.

Aive Telling vastas, et EU-CEG süsteemis on võimalik seadme teavitada. Teavitamine on rahva tervise huvides vajalik. Täna tuleb ka tühjast e-sigareti seadme teavitada, sest seadmega on võimalik vedelikke tarbida. Sama loogika alusel toetab SOM ka seadme teavitamist. Vastasel juhul tehakse kuumutamise seadmele erand, samal ajal kui vedeliku kuumutamisest tuleb teavitada.

Kai Tammist selgitas, et kuna direktiiv seadme teavitamist ei nõua, siis ei pea Philip Morris seda vajalikuks. Ta märkis, et ca 95 protsendil e-sigaretidest on juba sisse ehitatud nikotiinikapslid. Ilmselt tuleb seepärast nendest teavitada. Ta nentis, et EU-CEG süsteemis on võimalik seadme teavitada, aga vale kategooria all. Lisaks on arusaamatu, milliseid andmeid on seadme kohta vajalik edastada, kas mingisuguseid tehnilisi andmeid või vastavusdeklaratsioone.

Riina Solman soovis SOM-i esindajalt teada, et kui direktiiv võetakse vastu rohkema

bürokraatiaga, siis kuidas on ette nähtud ettevõtjate toetamine seadme teavitamise nõuete täitmisel.

Aive Telling vastas, et SOM saab teha ettevõtetele juhise. Telling märkis, et tegu on Eesti 200 fraktsiooni ettepanekuga, mida SOM sisuliselt toetab.

Kai Tammist pakkus, et kui on huvi seadme tehnilise informatsiooni kohta, siis saab selle kuumutatava tubakatoote teavitamisel lisana juurde panna. Selleks ei ole vajalik seadust muuta.

Aive Telling täpsustas, et tootest teavitamisele kehtivad riigilõivud. Juhul kui seadme kohta käiv materjal saadetakse tubakatoote teavitamisel lisafailina, siis sellele riigilõiv ei kehtiks, aga seadme kohta käiva materjali peaks Terviseamet siiski läbi töötama.

Kai Tammist sõnas, et Philip Morrisel ei ole midagi riigilõivu maksmise vastu.

Madis Timpson pani hääletusele menetlusotsused. Ta märkis, et seoses sotsiaalkomisjoni koosseisu muutumisega on vaja määrata uus komisjonipoolne ettekandja. Timpson tegi ettepaneku määrata juhtivkomisjoni esindajaks Irja Lutsar.

Otsustati:

2.1. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Irja Lutsar (konsensus: Hele Everaus, Kalle Grünthal, Karmen Joller, Kert Kingo, Helmen Kütt, Irja Lutsar, Eero Merilind, Riina Solman, Madis Timpson, Aleksandr Tšaplõgin).

2.2. Teha ettepanek eelnõu täiskogu päevakorrast välja arvata (konsensus: Hele Everaus, Kalle Grünthal, Karmen Joller, Kert Kingo, Helmen Kütt, Irja Lutsar, Eero Merilind, Riina Solman, Madis Timpson, Aleksandr Tšaplõgin).

2.3. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda teiseks lugemiseks 16.04.2025 (konsensus: Hele Everaus, Kalle Grünthal, Karmen Joller, Kert Kingo, Helmen Kütt, Irja Lutsar, Eero Merilind, Riina Solman, Madis Timpson, Aleksandr Tšaplõgin).

3. Vabariigi Valitsuse algatatud töötuskindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (519 SE) eelnõu teise lugemise ettevalmistamine

Madis Timpson rääkis sissejuhatuseks, et eelnõu kaasamise istungil 11.02.2025 tutvustasid huvigrupid oma seisukohti. Timpson andis küsimuseks sõna Kert Kingole.

Kert Kingo väljendas rahulolematust, et istungile ei ole kutsutud Töötukassa esindajaid. Seega ei ole võimalik Töötukassa kaasamise küsimuses selgust saada.

Madis Timpson märkis, et Töötukassa juhatus esimees märkis eelmisel istungil, et on küll kohtunud, kuid muudatuse kohta ei ole Töötukassa nõukogu otsust teinud. Töötukassa nõukogu pidi kogunema 19.03.2025.

Kalle Grünthal märkis, et ta tegi Riigikogu juhatusel avalduse, et MKM-i asekanstler Ulla Saar valetas 11.02.2025 toimunud istungil kaasamise kohta ning tema suhtes tuleks algatada distsiplinaarmenetlus. Avaldus on saadetud sotsiaalkomisjonile. Ta soovis teada, milline on selles küsimuses komisjoni esimehe arvamus.

Madis Timpson selgitas, et Riigikogu juhatus ei ole Grünthali avaldust sotsiaalkomisjonile edastanud. Komisjon ei saa algata distsiplinaarmenetlust.

Kalle Grünthal täpsustas, et ta tegi ettepaneku algatada distsiplinaarmenetlus MKM-is.

Madis Timpson tegi ettepaneku ära kuulata MKM-i selgitused huvigruppide kaasamise kohta.

Kert Kingo märkis, et kaasamise istungil tõid ka teised huvigrupid välja, et neid ei ole kaasatud. Huvigruppide kaasamise küsimuses ei ole võimalik ilma nende kohaloluta selgust saada.

Kalle Grünthal märkis, et Töötukassa juhatuse esimees sõnas kaasamise istungil, et ta sai plaanitavast muudatusest teada juhuslikult. Samas väidab MKM-i asekancler, et kõiki huvigruppe on kaasatud. Järelikult keegi valetab ning see on vaja välja selgitada, enne kui eelnõu edasi menetleda.

Riina Solman toetas Kingo ja Grünthali seisukohti. Solman sõnas, et lisaks Töötukassa juhatuse esimehele tõi ka Eesti Puuetega Inimeste Koja (EPIKoda) esindaja välja, et neid ei ole kaasatud. Õiglane oleks kutsuda komisjoni istungile kõik osapooled.

Helmen Kütt küsis, kas on teadamida Töötukassa nõukogus 19.03.2025 otsustati.

Madis Timpson arvas, et seda oskavad kommenteerida MKM-i esindajad.

Helmen Kütt arvas, et mõistlik oleks Töötukassa esindajad samuti istungile kutsuda.

Kert Kingo märkis, et lisaks Töötukassale tuleb kutsuda istungile ka teised huvigrupid, kes 11.02.2025 kaasamise istungil osalesid. Kingo tegi ettepaneku eelnõu kaasamise küsimuse menetlemist jätkata järgmisel istungil koos MKM-i ja huvigruppidega.

Madis Timpson pani hääletusele Kingo ettepaneku menetleda eelnõu kaasamise küsimust järgmisel istungil koos MKM-i esindajate ja huvigruppidega (poolt 5: Hele Everaus, Kalle Grünthal, Helmen Kütt, Kert Kingo, Riina Solman; vastu 4: Karmen Joller, Irja Lutsar, Eero Merilind, Madis Timpson; erapooletuid 0). Komisjon toetas ettepanekut. Timpson märkis, et eelnõu kaasamise küsimuse menetlemisega jätkatakse järgmisel istungil, kuhu lisaks MKM-i esindajatele kutsutakse ka huvigrupid. Timpson selgitas, et kui huvigruppidega kohtutakse, kuid nende seisukohtadega ei arvestata, siis ei saa huvigrupid väita, et neid ei ole kaasatud. Timpson tegi ettepaneku jätkata arutelu ja kuulata ära MKM-i ettekanne õiguskantsleri ettepaneku kohta. Komisjoni liikmed nõustusid ettepanekuga. Ta andis sõna MKM-i esindajale.

Ingrid Erm-Eks tegi slaidide (lisa 2) abil ülevaate töövõimetoetuse seaduse (TVTS) muudatustest. Õiguskantsler leidis, et olukorras, kus vähenenud töövõimega inimese töövõimetoetust vähendatakse selle tõttu, et ta töösuhte lõppedes on saanud ühes kuus mitme kuu töötasu, on vastuolus põhiseaduse (PS) § 28 lõikes 2 sätestatud põhiõigusega saada töövõimetoetuse korral riigilt abi ja PS § 12 lõikes 1 tagatud võrdsuspõhiõigusega. Töövõimetoetust vähendatakse kui inimese sissetulek kalendrikuus on üle 1851 euro (90-kordne päevamäär). TVTS võimaldab saadud sissetuleku nõ õigesse kalendrikuusse ümbertõstmist kui sissetulek ületab 90-kordset kehtivat päevamäära puhkusetasu, ajutise töövõimetuse hüvitise, tööandja makstava haigushüvitise või tööandja makstava vabatahtliku töövõimetushüvitise väljamaksmise aja tõttu, siis loetakse sissetulek saaduks kalendrikuul, millal see oleks välja makstud, kui nimetatud asjaolusid ei oleks esinenud. Erm-Eks selgitas, et TVTS-is on täna selline erand olemas. Õiguskantsleri poolt tõstatatud probleemi lahenduseks pakub MKM välja täna TVTS-is olevat erandit täiendada. Erandite loetellu lisatakse „kui inimesele makstakse ühes kalendrikuus välja nii eelmise kuu töötasu kui ka töölepingu või teenistussuhte lõppemisel samal kuul teenitud töötasu, mis oleks tavapäraselt makstud välja järgmisel kuul, loetakse töötasu saaduks kalendrikuul, millal see oleks välja makstud, kui nimetatud asjaolusid ei oleks esinenud (st kui töölepingut või teenistussuhet ei oleks lõpetatud)“. Muudatuse rakendamise plaan on Töötukassaga läbi arutatud. Töötukassa

on valmis muudatust rakendama 2026. aasta 1. jaanuarist. Toetuse ümberarvutamiseks suurenenud sissetuleku tõttu peab inimene esitama Töötukassale taotluse.

Muudatus mõjutab aastas *ca* 3644 isikut. Mõju riigieelarvele on *ca* 251 000 eurot.

Erm-Eks lisas, et Töötukassa palus lisaks täpsustada TVTS-is päevamäära arvutamise ümardamisreegleid. Seaduses toodud ümardamisreegli tõttu kaotavad vähenenud töövõimega inimesed teatud olukordades toetust. Kehtiva seaduse kohaselt indekseerib Töötukassa päevamäära suurust iga aasta 1. aprillil riikliku pensionikindlustuse seaduse § 26 lõike 6 alusel kehtestatud riikliku pensioni indeksiga. Päevamäära suuruse arvutamisel ümardatakse summa pärast indekseerimist ühe sendi täpsusega kaks kohta pärast koma. Osalise töövõimega isikul on toetuse suurus ühe kalendripäeva eest 57% päevamäärast. Ümardades osalise töövõime korral makstava toetuse aluseks oleva päevamäära ühe sendi täpsuseni tekib juhtudel, kus kolmas number peale koma on neli või väiksem olukord, kus 30 kalendripäeva toetus kokku on väiksem kui 57% puuduva töövõimega isiku toetusest. Sellise olukorra vältimiseks tuleb osalise töövõimega isiku töövõimetoetuse päevamäära suuruse arvutamisel päevamäär ümardada täpsusega neli kohta pärast koma. TVTS-is muudetakse ümardamise reeglit § 14 lõikes 2 järgmiselt: „osalise töövõimega inimese toetuse päevamäära arvutamisel ümardatakse summa pärast indekseerimist täpsusega neli kohta pärast koma“.

Madis Timpson andis sõna Õiguskantsleri Kantselei esindajale.

Liisi Uder rääkis, et muudatuse sõnastus on õiguskantsleriga läbi räägitud. Õiguskantsler on sõnastusega nõus.

Madis Timpson andis komisjoni liikmetele küsimusteks sõna.

Helmen Kütt küsis, kuidas sellel aastal indekseerimise korral ümardamine toimub. Kas inimesed kaotavad rahaliselt? Millal rakendub uus ümardamise reegel?

Ingrid Erm-Eks vastas, et tegelikult ümardatakse juba täna täpsusega neli kohta pärast koma, kuid selleks ei ole seaduses alust.

Madis Timpson märkis, et toimuval istungil on MKM märkinud, et muudatus mõjutab aastas *ca* 3644 isikut ning mõju riigieelarvele on *ca* 251 000 eurot. Käesoleva aasta 20. jaanuari istungil on esitatud numbrid olnud *ca* 700 isikut ning mõju riigieelarvele *ca* 1,7 miljonit. Timpson palus MKM-i esindajal seda selgitada.

Ingrid Erm-Eks vastas, et arvutused on teinud Töötukassa. Töötukassa tegi varasemad arvutused 2024. aasta mais kiirkorras. Tol ajal ei olnud Maksu- ja Tolliameti andmed teada. Nüüd oli Töötukassal rohkem aega andmete pärimiseks ning tehti detailne mõjuanalüüs.

Madis Timpson tänas päevakorrapunktis osalenud külalisi. Ta pani hääletusele muudatusettepaneku.

1. Teha eelnõu §-s 9 järgmised muudatused:

1.1 Täiendada eelnõud uute punktidega 2, 3 ja 4 järgmises sõnastuses, muutes järgmiste punktide numeratsiooni:

2) paragrahvi 13 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Töövõimetoetuse maksmisel ümardatakse väljamakstav summa sendi täpsusega.“;

3) paragrahvi 13 lõige 3¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3¹) Kui töövõimetoetuse saaja on tõendanud, et tema sissetulek töövõimetoetuse maksmise kuule eelnenud kalendrikuul ületas 90-kordset kehtivat päevamäära puhkusetasu, töölepingu lõppemisel makstud töötasu, teenistussuhte lõppemisel makstud palga, ajutise töövõimetoetuse hüvitise, tööandja makstava haigushüvitise või tööandja makstava vabatahtliku

töövõimetushüvitise väljamaksmise aja või temast olenemata põhjusel muutunud tasu või hüvitise väljamaksmise aja tõttu, loetakse sissetulek saaduks kalendrikuul, millal see oleks välja makstud, kui nimetatud asjaolusid ei oleks esinenud.“;

4) paragrahvi 14 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Töötukassa indekseerib päevamäära suurust iga aasta 1. aprillil riikliku pensionikindlustuse seaduse § 26 lõike 6 alusel kehtestatud riikliku pensioni indeksiga, võttes indekseerimisel aluseks jooksva kalendriaasta 31. märtsil kehtinud päevamäära. Päevamäära suuruse arvutamisel ümardatakse summa pärast indekseerimist ühe sendi täpsusega kaks kohta pärast koma. Käesoleva seaduse § 13 lõike 2 punktis 1 nimetatud päevamäära arvutamisel ümardatakse summa pärast indekseerimist täpsusega neli kohta pärast koma.“;

Selgitus:

Punkti 1.1 Muudatus on vajalik õiguselguse huvides ning on seotud töövõimetoetuse seaduse § 14 lõikes 2 tehtava ümardamise reeglit puudutava täpsustusega. Täpsemad selgitused on toodud § 14 lg 2 muudatuse juures.

Selgitus: punkt 1.2

Muudatuse eesmärk on TVTS § 13 lõikega 3¹ hõlmata ka olukord, kus isikule makstakse ühes kalendrikuus välja nii eelmise kuu töötasu kui ka töölepingu või teenistussuhte lõppemisel samal kuul teenitud töötasu, mis oleks tavapäraselt (st kui töölepingut või teenistussuhet ei oleks lõpetatud) makstud välja järgmisel kuul. Inimene saab taotleda töövõimetoetuse ümberarvutamist juhul, kui tõendab töötukassale, et tema sissetulekud ületavad 90-kordset päevamäära seetõttu, et talle on ühes kalendrikuus makstud nii eelmise kuu töötasu kui ka töölepingu lõppemise tõttu samal kuul teenitud, kuid veel maksmata töötasu.

Näide: tööandjaga kokkulepitud töötasu maksmise aeg on töötamise kuule järgneva kuu 5. päev. Osalise töövõimega inimesele makstakse 5. veebruaril töötasu 1300 eurot jaanuarikuu eest ning 26. veebruaril lõpetatakse tema tööleping ja tööandja maksab välja veebruarikuu eest väljateenitud palga 1170 eurot. See tähendab, et veebruari sissetulekute summa kokku on 2470 eurot. See on rohkem kui 1851,30 eurot, millest alates arvutatakse toetuse suurus ümber ja töövõimetoetus läheks vähendamisele järgmiselt:

$2470 - 1851,30$ (90-kordne päevamäär) = $618,70$ (sissetuleku ja 90-kordse päevamäära vahe),
 $618,70 : 2 = 309,35$ (pool sissetuleku ja 90-kordse päevamäära vahest).

Toetuse suurus: märtsikuu eest on $363,47$ (töövõimetoetuse täissumma) - $309,35$ (pool sissetuleku ja 90-kordse päevamäära vahest) = $54,12$ eurot.

Töövõimetoetust makstaks märtsikuu eest $54,12$ eurot.

Kuna inimesele maksti ühes kalendrikuus jaanuarikuu ja veebruarikuu töötasud ning saadud summa kokku on üle $1851,30$ euro (töövõimetoetuse 90-kordne päevamäär, millest alates hakkab töövõimetoetus vähenema), saab taotleda töövõimetoetuse ümberarvutamist.

Töövõimetoetuse ümberarvutamiseks tuleb esitada töötukassale avaldus ja tööandja tõend, kus on näha veebruaris saadud tasud ja tasude liik, ning väljavõtte töölepingust, kus on näha kokkulepitud töötasu saamise aeg.

Töö- või teenistussuhte lõppemisel lõpparvega makstud kasutamata jäänud puhkuse hüvitise (TLS § 71) puhul töövõimetoetust ümber ei arvutata, kuna seda ei saa siduda ühegi konkreetse puhkusele oleku perioodiga.

Selgitus: punkt 4

TVTS § 14 lõike 2 kohaselt ümardatakse töövõimetoetuse suuruse arvutamise aluseks olev päevamäär pärast indekseerimist ühe sendi täpsuseni.

TVTS § 13 lg 2 p 1 kohaselt on toetuse suurus ühe kalendripäeva eest osalise töövõimega isikul 57 protsenti päevamäärast. Ümardades osalise töövõime korral makstava toetuse aluseks oleva

päevamäärade ühe sendi täpsuseni tekib juhtudel, kus 3. number peale koma on 4 või väiksem olukord, kus päevamäär osalise töövõime korral on väiksem kui täpselt 57 %. Lähtuvalt asjaolust, et päevamäärade suurus ümardamisel osalise töövõime korral sõltub peale koma olevate arvude väärtusest oleks selguse mõttes ja võimalike vaidluste vältimiseks mõistlik fikseerida kohtade arv peale koma seaduses.

Eelnõu kohaselt arvutatakse § 13 lõike 2 punktis 1 nimetatud määr täpsusega neli kohta pärast koma. Summa ümardatakse viienda koha alusel pärast koma. Kui viiendal kohal pärast koma olev number on 0–4, jäetakse neljandal kohal pärast koma olev number muutmata. Kui viiendal kohal pärast koma olev number on 5–9, ümardatakse neljandal kohal olev number ühe võrra ülespoole.

Näide 1: Eeldatavasti alates 01.04.2025 kehtima hakkav töövõimetoetuse päevamäär 21,74 eurot.

$21.74 * 57\% = 12.3918$ eurot (päevamäär osalise töövõime korral)

$12.3918 / 21.74 * 100 = 57\%$

$12.39 / 21.74 * 100 = 56.9991\%$

Mõju kuumäärale:

30 (päevade arv kalendrikuus) * $12.3918 = 371.754$, väljamaksmisele kuulub **371.75** eurot

30 (päevade arv kalendrikuus) * $12.39 = 371.70$, väljamaksmisele kuulub **371.70** eurot

Näide 2: Alates 01.04.2024 kehtiv töövõimetoetuse päevamäär 20,57 eurot

$20,57 * 57\% = 11.7249$ eurot (päevamäär osalise töövõime korral)

$11.7249 / 20.57 * 100 = 57\%$

$11.72 / 20.57 * 100 = 56.9761\%$

Mõju kuumäärale:

30 (päevade arv kalendrikuus) * $11.7249 = 351.747$, väljamaksmisele kuulub **351.75** eurot

30 (päevade arv kalendrikuus) * $11.72 = 351.60$, väljamaksmisele kuulub **351.60** eurot

Näide 3: Kuni 31.03.2021 kehtiv töövõimetoetuse päevamäär 14,89 eurot

$14,89 * 57\% = 8,4873$ eurot (päevamäär osalise töövõime korral)

$8,4873 / 14,89 * 100 = 57\%$

$8,49 / 14,89 * 100 = 57.0181\%$

Mõju kuumäärale:

30 (päevade arv kalendrikuus) * $8,4873 = 254.619$, väljamaksmisele kuulub **254.62** eurot

30 (päevade arv kalendrikuus) * $8,49 = 254.70$, väljamaksmisele kuulub **254.70** eurot

1.2 Muuta eelnõu § 9 punkti 7 (uus punkt X) ja sõnastada see järgmiselt:

X) paragrahvi 27 täiendatakse lõigetega 10 ja 11 järgmises sõnastuses:

„(10) Kui osalise või puuduva töövõimega isikule määratakse töövõimetoetus perioodi eest, mille eest talle maksti töötutoetust tööturumeetmete seaduse enne 2026. aasta 1. jaanuari kehtinud redaktsiooni alusel, vähendatakse sama perioodi eest makstavat töövõimetoetust töötutoetuse summa võrra.

„(11) Käesoleva seaduse § 13 lõike 3¹ 2026. aasta 1. jaanuaril jõustunud redaktsiooni kohaldatakse pärast 2025. aasta 31. detsembrit lõppenud töölepingu lõppemisel makstud töötasule ja teenistussuhte lõppemisel makstud palgale.“

Selgitus: 13 lõike 3¹ sätte muudatuste rakendamine nõuab töötukassalt ettevalmistusi ja valmisolekut selle rakendamiseks. Valmisolek (sh tehniline) rakendamiseks on tagatud pärast 2025. aasta 31. detsembrit lõppenud töölepingu lõppemisel makstud töötasule ja teenistussuhte lõppemisel makstud palgale

Sotsiaalkomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Hele Everaus, Kalle Grünthal, Karmen Joller, Kert Kingo, Helmen Kütt, Eero Merilind, Riina Solman, Madis Timpson).

4. Kohtumine sotsiaalministri kandidaadi Karmen Jolleriga

Madis Timpson andis sõna sotsiaalministri kandidaadile.

Karmen Joller sõnas, et ta soovib tervishoiuvaldkonnas erinevate teenuste ja kulutuste efektiivsust ja tasuvust hinnata. Tervishoius on praegu väga suur probleem see, et inimesed ei jõua õigeaks ajaks õige arsti juurde. Selle probleemi lahendamiseks tuleb erinevaid protsesse muuta. Kindlasti tuleb läbi mõelda, kuidas tervishoiusüsteemis eraraha kasutada nii, et selle läbi ei kannataks riiklik süsteem ega suureneks ebavõrdsus. Jolleri põhisõnum on see, et tervishoiuteenus peab olema kvaliteetne. Ta tõdes, et sotsiaalvaldkonna visioone on ta alles kujundamas. Teda huvitab väga Sotsiaalministeeriumis (SOM) peagi valmiv sündimust ja perepoliitikat puudutav analüüs. Küsimus on selles, kas on võimalik erinevaid toetusi rohkem personaliseerida. Kindlasti tuleb tegeleda ka sotsiaalkaitse infosüsteemiga.

Madis Timpson andis komisjoni liikmetele küsimusteks sõna.

Kalle Grünthal tundis huvi, mis saab Jolleri perearstinimistu patsientidest.

Karmen Joller vastas, et ta ei ole juba kaks aastat täiskohaga perearstina töötanud.

Eero Merilind küsis, kas Joller toetab mõtet, et MTÜ Kingitud Elu saaks ravimite ostmisel käibemaksuvabastuse.

Karmen Joller vastas, et ta jätkaks maksuteemad rahandusnimestele. Ta märkis, et kindlasti ei tohi vähiravi ega ükski muu ravi muutuda vähem solidaarseks, kui see on praegu. Inimestele peavad arstiabi ja ravimid kättesaadavad olema. Joller märkis, et tervishoiuvaldkonnas tuleb otsuste tegemisel arste ja õdesid kaasata.

Riina Solman märkis, et vähiravi toetavatele heategevusorganisatsioonidele ravimite soetamise käibemaksuvabastuse küsimust puudutavad eelnõud on Riigikogus mitmel korral menetluses olnud. Ta palus Jolleril selle temaga tegeleda. Solman soovis teada, kuidas suhtub Joller rahvastikukriisi. Kas tema hinnangul on Eestis praegu rahvastikukriis?

Karmen Joller vastas, et Eestis on rahvastikukriis, selles ei ole küsimustki. Ta märkis, et ta kuulab selles küsimuses eksperte, kes teavad, millised meetodid rahvastikukriisi leevendamiseks sobivad. Ta sõnas, et on noortega vesteldes aru saanud, et noorte jaoks on kõige tähtsam turvatunne. Noored defineerivad turvatunnet kahe valdkonna kaudu – riigikaitse ja keskkond. Jolleri hinnangul võiks rahvastikukriisi leevendamisega tegeleda Riigikantselei.

Kalle Grünthal soovis teada, kas Joller muudab sotsiaalministrina oma seisukohti COVID-19 vaktsiinide osas.

Karmen Joller vastas, et COVID-19 vaktsiinide osas ta oma seisukohti ei muuda. Vaktsineerimine oli põhjendatud. Ta sõnas, et mõistab osades inimestes tekkinud tõrget COVID-19 vaktsiini vastu ja see on arusaadav. Joller toonitas, et tervishoiusüsteemis on inimese vaba tahe kõige tähtsam.

Helmen Kütt soovis teada, kuidas püüab Joller tervishoiuvaldkonna spetsialistina tagada seda, et sotsiaalvaldkond ei jääks tähelepanuta. Ta arutles, et paljud probleemid puudutavad nii tervishoidu kui ka sotsiaalvaldkonda, näiteks rahvastikukriis. Kütt küsis Jolleri seisukohta

pensionite indekseerimise kohta. Kas võib loota, et süsteemi ei muudeta?

Karmen Joller vastas, et tema seisab pensionite indekseerimise eest. Joller märkis, et tervishoiusüsteemi ja sotsiaalvaldkonda tuleb ühendada ning kahe valdkonna vahel tuleb teha koostööd. Joller märkis, et SOM-is on sotsiaalvaldkonnas väga suurte valdkonna teadmistega asekantsler.

Kert Kingo palus samuti Jolleril seista selle eest, et heategevusorganisatsioonid nagu MTÜ Kingitud Elu saaksid ravimite soetamisel käibemaksuvabastuse.

Karmen Joller kordas, et seda küsimust tuleb arutada rahandusnimestega.

Hele Everaus arutles, millisel tasemel on Eesti meditsiin täna ja kuhu tahetakse 30 aastaga jõuda. Meditsiinis ei ole probleem ainult rahas, probleem on kogu süsteemis. Praegu vastandatakse meditsiinis riigi- ja erasüsteemi. Tegelikult ei ole Eestis riigihagilaid. Kõik sihtasutused on eraõiguslikud. Everaus märkis, et Tervisekassa eelistab sõlmida lepinguid suurhaglatega. Ta sõnas, et need riigid, kus haige pääseb kiiremini arsti juurde, on püüdnud ühendada inimese enda vastutust riigivastutusega ehk igal inimesel on oma tervisekonto. Vähiravi kohta rääkis Everaus, et vähiravi on igal pool maailmas keerukas ning kallid. Vähiraviks saab riik teha eraldi fondi. Ta tunnustas Jollerit tervishoiuteenuste kvaliteedi olulisuse rõhutamise eest.

Karmen Joller arvas, et tervishoiusüsteemis tuleb koostöös arstide ja õdedega probleemid kaardistada ning neid lahendada hakata. Joller nentis, et see on kindlasti raske ja suur töö. Ta arvas, et sotsiaalministrina võiks talle toeks olla arstide nõuandev koda. Ta ei osanud veel arvata, kes nõuandvasse kotta kuuluma peaksid.

Eero Merilind märkis, et töötervishoid ei ole Eestis tervishoiusüsteemi integreeritud.

Karmen Joller nõustus Merilinnuga, et töötervishoiu küsimusega tuleb tegeleda.

Madis Timpson märkis, et Hele Everausi Riigikogu liikme volitused lõpevad 24.03.2025.

Sotsiaalkomisjoni liikmed tänasid Jollerit ja Everausi hea koostöö eest ning soovisid Jollerile jõudu ministriametis.

5. Info ja muud küsimused

Päevakorrapunkti ei arutatud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Madis Timpson
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Riin Lindpere
protokollija